

PAŃSTWOWA JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA
„POLSKIE RADIO I TELEWIZJA”
OŚRODEK BADANIA OPINII PUBLICZNEJ

00-950 Warszawa, skr. pocztowa 46, tel. 47 87 91, 47 87 92

Nr 29/417

listopad 1986

Egz. nr .....

Komunikat z badań
POLITYCY W TELEWIZJI

W czerwcu 1986 r. OBOP przeprowadził na reprezentatywnej próbie ludności Polski powyżej 15 roku życia badanie opinii o niektórych przedstawicielach najwyższych władz PRL oraz sposobach ich prezentacji w telewizji.

Wyniki tego badania zostaną przedstawione w zestawieniu z wynikami porównywalnego sondażu przeprowadzonego w styczniu 1985 r.

W obydwu tych badaniach podjęto m.in. problem stopnia zainteresowania widzów programami telewizyjnymi z udziałem czołowych polityków kraju. Wyniki obydwu sondaży są zbliżone i wskazują, że zainteresowanie społeczne programami telewizyjnymi z udziałem przedstawicieli najwyższych władz ocenić należy jako umiarkowane.

Oto rozkłady odpowiedzi na pytanie: "Czy zazwyczaj ogląda Pan/i/ programy telewizyjne, w których występują przedstawiciele najwyższych władz?":

	Dane w % od ogółu	
	1985	1986
- zawsze staram się oglądać	12	13
- czasami, w zależności od tego kto i co mówi	32	25
- czasami, w zależności od przypadku	33	36
- raczej nie oglądam tych programów	21	24
- brak odpowiedzi	2	2

Zainteresowanie programami telewizyjnymi z udziałem polityków jest dość wyraźnie zróżnicowane wśród poszczególnych kategorii społeczno-demograficznych. Za wskaźnik wysokiego stopnia zainteresowania przyjęto odpowiedzi "zawsze staram się obejrzeć te programy". Odsetki badanych udzielających takiej odpowiedzi w sondażu z 1986 r. były wyższe:

- wśród osób starszych /powyżej 60 roku życia 21%, do 30 roku 5%/;
- wśród mężczyzn - 18% /wśród kobiet 9%/;
- wśród osób z wykształceniem wyższym - 21% /z podstawowym 12%/
- wśród członków PZPR - 41% /wśród bezpartyjnych 10%/.

Respondentów proszono także o wyrażenie opinii na temat częstotliwości występowania w telewizji niektórych polityków. W badaniu z 1986 r. respondenci wypowiadali opinie o programach telewizyjnych z udziałem W.Jaruzelskiego, Z.Messnera, R.Malinowskiego, Z.Szałajdy, J.Urbana i M.Rakowskiego. W badaniu ze stycznia 1985 r. postawione było takie samo pytanie, jednak wówczas nie pytano o programy z udziałem Z.Messnera, R.Malinowskiego i Z.Szałajdy.

Opinie badanych o tym, którzy z wymienionych polityków występują w telewizji zbyt rzadko lub też zbyt często przedstawiały się następująco:

Dane w %

Politycy	Rok badania	Pokazywany jest w telewizji:			Nie wie kto to jest	Brak opinii
		tyle ile trzeba	zbyt rzadko	zbyt często		
W.Jaruzelski	1985	55	32	7	0	6
	1986	62	17	9	1	11
Z.Messner	1986	46	23	4	12	15
R.Malinowski	1986	36	20	3	22	19
Z.Szałajda	1986	35	15	5	25	20
M.Rakowski	1985	44	25	19	2	10
	1986	31	39	5	5	20
J.Urban	1985	36	9	44	2	9
	1986	31	4	56	1	8

Jak wykazuje powyższe zestawienie bardzo niewielu badanych wyraziło opinie, że wymienieni politycy są pokazywani w telewizji "zbyt często", przeważają oceny, że występują oni "tyle ile trzeba" lub też "zbyt rzadko".

Jedynie w przypadku J.Urbana dominują opinie, że jest on zbyt często pokazywany w telewizji.

Osobne pytania poświęcono odczuciom widzów co do sposobu prezentacji w telewizji W.Jaruzelskiego oraz Z.Messnera.

W opinii badanych Wojciech Jaruzelski wypada w telewizji:

	Dane w %	
	1985	1986
- zdecydowanie korzystnie	33	37
- raczej korzystnie	40	36
- raczej niekorzystnie	8	6
- zdecydowanie niekorzystnie	3	1
- brak opinii	15	20

Zarówno w sondażu z roku 1985, jak i 1986 blisko 3/4 ogółu badanych stwierdziło, że W.Jaruzelski prezentuje się w telewizji korzystnie.

W uzasadnieniu tych ocen, w pierwszym i drugim sondażu, badani wymieniali takie same argumenty. Uzasadniając ocenę, iż W.Jaruzelski wypada w telewizji korzystnie najczęściej wymieniano /kolejność według malejącej liczby wypowiedzi/:

- to, co mówi Jaruzelski jest wiarygodne, związane i sensowne oraz dobrze uargumentowane;
- W.Jaruzelski ma dobry wygląd zewnętrzny, dobrze się prezentuje, jest elegancki, schludny;
- wykazuje dobrą wolę, ma pozytywne intencje polityczne, działa skutecznie, korzystnie dla kraju;
- wzbudza pozytywne reakcje emocjonalne, szacunek, zaufanie, sympatię;
- wypowiada się swobodnie, płynnie, posługuje się ładną polszczyzną;
- wykazuje zainteresowanie życiem zwykłych obywateli, ma dobry kontakt z ludźmi;
- jest człowiekiem o silnej osobowości - energiczny, stanowczy, zasadniczy, a jednocześnie opanowany, spokojny;
- jest człowiekiem mądrym, inteligentnym.

Natomiast wśród mniej licznie zgłaszanych zastrzeżeń pod adresem W.Jaruzelskiego najczęściej stwierdzano, że jest on zbyt sztywny, oficjalny, nie uśmiecha się, zachowuje dystans. Poza tym formułowano jeszcze uwagi, że jego wystąpienia nie zawsze są ciekawe, konkretne, przekonywające, że mało mówi o sprawach ważnych dla społeczeństwa, nie mówi całej prawdy, a także przypisywano gen. Jaruzelskiemu negatywne intencje polityczne.

Społeczne oceny prezentowania się w telewizji Zbigniewa Messnera badano tylko raz, w czerwcu 1986 r. Opinie badanych o tym przedstawiały się jak poniżej.

Z.Messner wypada w telwizji:

- zdecydowanie korzystnie	22%
- raczej korzystnie	20%
- raczej niekorzystnie	3%
- zdecydowanie niekorzystnie	0%
- brak opinii	55%

Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na fakt, że ponad połowa badanych nie potrafiła sformułować swojej oceny prezentowania się Z.Messnera w telewizji. Badani, którzy potrafili sformułować swoje oceny, w zdecydowanej większości wyrażali się pozytywnie.

Uzasadniając swe oceny, że Z.Messner prezentuje się w telewizji korzystnie, respondenci wysuwali następujące argumenty /kolejność według malejącej liczby wypowiedzi/:

- jego wystąpienia są dobre, ciekawe, szczere, wiarygodne;
- dobrze się prezentuje, jest elegancki, korzystnie wygląda;
- jest fachowcem, ekonomistą, jest wykształcony, prezentuje wysoki poziom intelektualny;
- ma pozytywne intencje polityczne, dąży do poprawy sytuacji w kraju;
- budzi pozytywne emocje, sympatię, zaufanie;
- posługuje się poprawną, dobrą polszczyzną;
- ma pozytywne cechy osobowości - jest bezpośredni, swobodny, miły, cierpliwy.

W nielicznych zastrzeżeniach wysuwanych pod adresem Z.Messnera najczęściej występowały opinie, że jego wystąpienia są mało interesujące, niekonkretne.

Wysoki odsetek osób nie potrafiących ocenić jak prezentuje się Z.Messner w telewizji wiąże się przede wszystkim z faktem, że znaczna część badanych nie oglądała jeszcze programów telewizyjnych z udziałem premiera. W czerwcu 1986 r. aż 39% badanych stwierdziło, że nie widziało go w telewizji. 30% deklarowało, że widzieli go w telewizji raz lub dwa i tylko 31%, że widzieli go więcej niż dwa razy.

Analizując opinie o wystąpieniach w telewizji W.Jaruzelskiego oraz Z.Messnera /a także stopień znajomości tych polityków przez społeczeństwo/ należy brać pod uwagę zarówno fakt znacznie dłuższego pełnienia różnych funkcji politycznych przez Wojciecha Jaruzelskiego,

jak i to, że gen. Jaruzelski pełni funkcję ocenianą jako najważniejszą w systemie sprawowania władzy w naszym państwie. W świadomości społecznej dość silnie występuje przekonanie, że tą najważniejszą funkcją jest stanowisko Pierwszego Sekretarza KC PZPR.

Badani /w sondażu z czerwca 1986 r./ odpowiadając na pytanie "Która z następujących funkcji wydaje się Panu/i/ najważniejsza jeśli idzie o sprawowanie władzy w naszym kraju?" wyrazili następujące opinie:

- Pierwszego Sekretarza KC PZPR	39%
- Premiera	26%
- Przewodniczącego Rady Państwa	24%
- brak opinii	11%

W sondażu z czerwca 1986 r. zadano badanym pytanie "Czy, według Pana/i/ odczucia, Zbigniew Messner jest dobrym premierem?" Porównywalne pytanie było zadane w listopadzie 1985 r. bezpośrednio po wyborze Z.Messnera na stanowisko Prezesa Rady Ministrów /sformułowane ono wówczas było "... czy będzie dobrym premierem"/.

Dane w %

Czy Z.Messner będzie/jest dobrym premierem:	listopad 1985	czerwiec 1986
- tak	11	15
- raczej tak	38	32
- raczej nie	4	2
- nie	1	1
- brak opinii	46	50

Wyniki odpowiedzi na to pytanie w dwóch sondażach są bardzo do siebie zbliżone; dominującą grupę badanych stanowiły osoby nie formułujące swojej oceny, wśród pozostałych zdecydowanie przeważały oceny pozytywne.

Najwyższe odsetki osób nie umiejących ocenić czy Z.Messner jest dobrym premierem odnotowano wśród ludzi młodych. Jak wiadomo z innych badań młodzież stosunkowo najrzadziej ogląda programy publicystyczno-informacyjne telewizji.

W czerwcu 1986 r. respondentom postawiono także pytanie otwarte /bez podanych do wyboru odpowiedzi/, które brzmiało: "Jakim człowiekiem wydaje się Panu/i/ premier Z.Messner, jakie cechy są dla niego charakterystyczne?" Znaczna część badanych - 62% - stwierdziła, że nie potrafią ocenić, scharakteryzować premiera, gdyż jest dla nich zbyt mało znany.

Wśród pozostałych 38% respondentów 34% wyraziło opinie pozytywne, a 4% opinie negatywne.

Opinie pozytywne były następujące /kolejność według malejącej liczby wypowiedzi/:

- jest on człowiekiem energicznym, stanowczym, zdecydowanym;
- jest inteligentny, mądry;
- jest bezpośredni, sympatyczny, skromny;
- jest człowiekiem wykształconym, fachowcem;
- jest spokojny, opanowany, poważny;
- jest dobrym politykiem;
- jego wystąpienia są jasne, zrozumiałe, konkretne;
- jest prawdomówny, wiarygodny.

Zgłaszane przez 4% ogółu respondentów opinie negatywne były rozproszone. Poszczególne wskazania nie osiągały wartości 1%.

Ostatnim problemem podjętym w sondażu z czerwca 1986 r. był wyrażany przez respondentów stosunek emocjonalny wobec kilku wybranych polityków. Lista przedstawionych polityków była analogiczna jak w pytaniu o częstość ich występowania w telewizji. Również tutaj przedstawiono dane porównywalne ze stycznia 1985 r. w odniesieniu do trzech osób. Wyniki odpowiedzi na pytanie o odczuwaną sympatię lub niechęć były następujące:

O s o b y:	Rok badania	Odsetek respondentów deklarujących					
		sympatię	umiarkowaną sympatię	umiarkowaną niechęć	niechęć	obojętność	brak opinii
W. Jaruzelski	1985	25	49	6	3	14	3
	1986	27	40	3	2	20	8
Z. Messner	1986	13	34	3	1	26	23
R. Malinowski	1986	13	26	4	1	26	30
M. Rakowski	1985	9	32	15	21	17	6
	1986	12	21	10	15	25	17
Z. Szałajda	1986	7	24	5	2	29	33
J. Urban	1985	4	24	17	34	16	5
	1986	6	17	16	31	21	9

Wobec Wojciecha Jaruzelskiego 2/3 badanych deklaruje sympatię. Wyrażany stosunek emocjonalny wobec niego nie uległ istotnej zmianie między jednym a drugim badaniem.

Wobec Z.Messnera blisko połowa respondentów wyrażała pozytywne odczucia, a także blisko połowa deklarowała obojętność lub brak sprecyzowanych emocji.

W przypadku R.Malinowskiego i Z.Szałajdy najliczniejsi byli badani o odczuciach obojętnych lub niesprecyzowanych /brak opinii/, jednakże pozostali respondenci w przeważającej części deklarowali sympatię. Liczne wobec tych dwóch polityków postawy obojętności i odczuć niesprecyzowanych mają zapewne związek ze stosunkowo najmniejszym stopniem ich znajomości przez ogół badanych.

Wobec M.Rakowskiego reprezentowane były odczucia spolaryzowane, jakkolwiek między jednym a drugim badaniem zmniejszyły się odsetki osób deklarujących zarówno sympatię jak i niechęć, a wzrósł odsetek badanych deklarujących obojętność lub brak sprecyzowanych odczuć.

Tylko w przypadku J.Urbana przeważały opinie o negatywnym nastawieniu emocjonalnym.